

nader mellan alla tre fallen. Dessa hade utan tvekan varit svårare att se om inte Vietnam hade inkluderats i undersökningen.

Författaren vill ge en balanserad bild av det maritima våldet, en bild där både kolonisatörer och de koloniserade kommer till tals. Lyckas han? Nja, inte om man som läsare förväntar sig att de koloniserade ska höras lika mycket som kolonisatörerna. Men givet förutsättningarna, med ett källmaterial som i stort bara skildrar händelserna i kolonialmakternas perspektiv är angreppssättet mycket lyckat. Författaren är noga med att lyfta fram de koloniserades röst när det är möjligt och han är även noga med att beskriva kolonisatörernas bild som just en bild av många möjliga. Genom att inte okritiskt ta kolonisatörernas beskrivningar som riktiga kommer han åtminstone en bra bit på vägen i sin strävan efter balans. Källmaterialet är mycket snårigt och bilden som det ger är motsägelsefull, men genom Eklöf Amirells tydliga framställning presenteras det så att bokens resultat blir både begripliga och trovärdiga. Exempel på detta är hur rasism och europeiska fördomar om religion ändrade synen på vem som var pirat så att det efter 1750 praktiskt taget endast var icke-européer som sågs som pirater av kolonialmakterna. Eklöf Amirell visar hur denna förändring påverkade vilken roll sjöröveriet senare fick i Sydostasien.

Boken är både välskriven och medryckande. Den skildrar ett omfattande geografiskt område med många aktörer på olika nivåer, men är trots det en rätt nätt bok på lite över 250 sidor. Det gör att den utan svårighet borde kunna nå en bred publik, inte bara sjöfartshistoriskt intresserade. Det är åtminstone min förhoppning, för bokens ämne är viktigt och den förtjänar att uppmärksammas.

Stockholms universitet

FREDRIK KÄMPE

Anna Götling & Rolf Lind, *Spår av ett liv: En berättelse om sockenbarnet August Theodor och hans samtid* (Stockholm: Stockholmia förlag 2019). 248 s.

Inte sällan möter historiker, eller för den delen företrädare för andra akademiska discipliner, kritik för att inte i tillräcklig utsträckning kunna skriva på ett fängslande, levande och intresseväckande sätt. Oförmåga att kombinera en narrativ förmåga med vetenskapens optimumnormer och minimikrav. Någon sådan kritik kan inte riktas mot Götling och Linds *Spår av ett liv*. August Theodor och de andra personerna vi möter i boken är levande och deras vandring genom livet under det slutande 1800- och tidiga 1900-talet i

utkanten av ett Stockholm, där moderniseringens vågor rullar fram och vars dyningar sveper ut över den kringliggande landsbygden. Med stor känslighet och respekt skildras de enskilda aktörerna som just aktörer med förmåga att, inom de ramar kultur och samhället satte, agera och fatta beslut. Genom att vi ges tillfälle att följa berättelsen om August Theodor och människorna runt omkring honom, fördjupas vår förståelse av samspelet mellan strukturernas förutsättningar och begränsningar och den betydelse individernas ageranden och beslut fick för hur deras livsöde gestaltade sig. På detta sätt är boken ett gott exempel på det mikrohistoriska perspektivets stora förtjänster, när det gäller att vitalisera presentationen av historievetenskapliga rön och att fånga en publik.

Spår av ett Liv förtjänar också lovord för det sätt på vilket författarna, genom att vidga materialet, både kontextualiserar och speglar den diskurs som August Theodor och hans samtida levde i och var en del av. Kanske hade man här och där önskat att författarna djupare gett sig in i diskussionerna om skillnaderna i temporalitet mellan de enskilda aktörernas levda liv och de förändringsprocesser som moderniseringen av samhället innebar inom skilda områden, socialt, politiskt, ideologiskt/religiöst, tekniskt etc. Vad som i generaliserande historiska verk skildras som förändringsvågor av närmast tsunamikaraktär som väller över samhällen i olika tider behöver, som i Götling och Linds mikrohistoriska studie, nyanseras med en förståelse av tröghetens och motståndets logik. Så kan tsunamivågorna kanske brytas ned till mer normalstora vågor, som genom ett ständigt nötande gör sand också av stora klippblock.

Boken *Spår av ett liv* har en given publik, och sitt givna användningsområde, där dess förtjänster kan få maximal verkan. För amatörhistoriker kan boken inspirera genom att utgöra exempel på hur de kan utveckla sin ofta lokalhistoriska produktion. Den kan också bidra till att väcka intresse hos en bredare allmänhet och kanske därmed också öka skarorna av historiestuderande vid akademierna runt om i landet. För det professionella historikerskrået är kanske balansen mellan det stundtals nära nog biografiska skildrandet, det rent deskriptiva berättandet och djupare analyser för att frambringa ny kunskap väl överbelastad till det förras fördel. För att tala med Anders Floréns tre begrepp för historisk forskningsvetenskapliga relevans, är bokens styrka kanske inte den kumulativa relevansen, inte heller dess teoretiska relevans medan den tveklöst kan tillskrivas existentiell relevans.

Mittuniversitetet, Sundsvall

TOMAS BERGLUND